

Štev. 4.

V Ljubljani, 1. malega travna 1903.

Leto IV.

PREGNANEC.

(Ruski motiv.)

Zajahal konja vranega,
prelepo osedlanega.

Povesil je junak glavó,
razmišlja misel žalostno:

Od doma mora daleč stran,
od otca rodnega izgnan . . .

Li sodbe božje to je srd,
da oče ga izganja trd?

Junak povesil je glavó,
razmišlja misel žalostno . . .

Priteče k njemu sestrice,
nedolžna golobičica.

V rokó molče da bratu bič,
od žgočih solz ne more nič.

Tolaži bratec jo, rekoč:
„Saj vrnem zopet se nekoč,

ko v vrtu suha bo jablán
pognala brst v pomladni dan;

Ijub otcu pridem spet tedaj,
sestrica, k tebi v naročaj:

Pri bratih rodnih in sestrah
razplakam srečen se v solzàh . . .

A zdaj moj brat je dobri vran,
tovariš moj oblak teman.

Moj dom je daljna, širna step,
prijatelj gozd moj gluh in slep.

In otec moj — ob boku tul —
nad hčerkami bo verno čul,

nad hčerkami, sestricami,
kaljenimi pušicami.

In kamor moj jih pošlje lok,
premine smeh, zakrili jok.

Srce na tleh izkrvavi,
v nebesa dušica zleti!“

Fran Žgur.

Ob božjem grobu.

Spisal *Ivan Stukelj.*

Izza mladih dni mi je neizbrisen spomin na veliki teden in božji grob.

V mojem rojstnem kraju, v Motniku, imamo poleg farne cerkve še eno cerkvico. V to so postavljali v velikem tednu božji grob. Videl sem po svetu mnogo prekrasnih, dragocenih in umetno izdelanih božjih grobov, a nobeden mi ni bil tako veličasten kakor naš, menda zaradi tega, ker se je vsa cerkvica o tej priliki izpremenila v božji grob. Sestavljen je bil pred velikim oltarjem kakor na gledališkem odru iz kulis, katerih oboki so segali do cerkvenega stropa. Poslikane so bile z vsakojakimi podobami iz Kristusovega trpljenja.

Vsa okna so bila tedaj zagrnjena s temnordečimi zavesami. Ta tajinstven mrak! Koga ne bi bil oklenil s prečudno močjo, komu ne bi bil budil pobožnih čuvstev? — Svetli dan je le tedaj šinil nekoliko skozi vrata, ko so prihajali in odhajali pobožni molilci.

V božjem grobu samem pa so ob kipu umrlega ležečega Kristusa gorele luči v zelenih, rdečih, rumenih in modrih kroglih. Nad grobom pri sv. Rešnjem Telesu so na vsaki strani monštrance, z belo tančico pregrnjene, gorele po tri sveče. Pri odsvitu teh luči pa so dobivale slike ob strani nekako življenje. Dozdevalo se mi je, da se vse gibljejo in premikajo. Najlepša se mi je zdelo ona podoba, ki je predstavljala Kristusa, molečega na Oljski gori. — Kako je vtopljen v svojo molitev, kako mu drhti telo od duševne bridkosti, v strahu pred groznimi mukami, ki ga čakajo . . . Zdelo se mi je, da čujem bolestne vzdihle, ki mu prihajajo iz dna žalostnega srca: „Oče, vzemi ta kelih trpljenja od mene! . . .“ Krvave kaplje mu stopajo na čelo, počasi polzijo po togepolnem, a milem obličju . . .

Cerkveni obredi Velikega tedna so se mi vrstili sedaj pred očmi, in s pobožnim srcem sem motril te slike. Ko sem bil prvikrat pri božjem grobu, sem s strahom zapazil velika rimska vojaka v šareni obleki, z bridkima sulicama v rokah, z visokim šlemom na glavi, stražeča umrlega Kristusa.

Stala sta čisto spredaj pred božjim grobom. Mrko sta zrla name izpod košatih obrvi, da se je videla belota oči. Z njiju rjavih obrazov je sevala trdost, divjost in krutost. — Tedaj sem bil star nekako štiri leta. Da bi si vse to ložje ogledal, me je vzela mati v naročje, in premotrivši velikana od nog do glave, sem ji pošepnil besede: „Mama, ali ga smem potipati za škorenj?“ Mati se mi je posmehnila in prikimala. Uprši oči v njega srepi pogled, sem iztegnil ročico ter ga prijel za rjavi škorenj. V tem trenutku sem čutil v sebi veliko junaštvo, a zazdelo se mi je, da je čez temno obličje vojakovo švignil porogljiv smehljaj.

Ob desni cerkveni steni je visela velika, silno stara slika „zadnje večerje“ v lepo izrezljanem, a zdaj že preperelem okviru. Na nji me je najbolj zanimal Judež Iškarjot s svojo kuštravo glavo, ki jo je obračal od Kristusa, zroč v gledalca s strastnimi očmi. V rokah je krčevito stiskal mošnjo, napolnjeno z denarji.

Pred grobom pa je na golem, voglato rezanem kamenu položeno slonelo veliko božje razpelo. Vsak obiskovalec groba je najprvo molil v klopi žalostni del rožnega venca, potem pa poleg tega razpela. To sem opravil tudi jaz z materjo, ko sem bil že malo večji. Mati me je nalahno potisnila iz klopi. Dvignila sva se, a potem zopet pokleknila na tla. Pomolila sva nekoliko češčenamarij in po kolenih sva se pomaknila za nekoliko korakov proti razpelu. Potem pa sva zopet postala, to se je zgodilo trikrat. Zdaj sva bila pri razpelu, in mati mi je namignila, jaz pa sem poljubil Zveličarja na čelo ravno tam pod trnjevo krono, potem na vsako roko in nogo ob žrebljih in rano ob desni strani. Ko sem se dvignil, sem menil, da čutim Zveličarjevo kri na svojih ustnih. Za menoj je tudi mati poljubila, potem posegla v žep in mi dala nekoliko krajcarjev, ki sem jih spustil v zraven stoječi nabiralnik.

Sveta tihota je vladala po tej božji veži, čul si le šepetajočo molitev, rožljanje molkovih jagod, pobožne vzdihne, drzanje črevljev ob cerkvenem tlaku. Združeni so bili čestilci božjega groba, a vsak je bil tako vtopljen v svoje molitve, svojo togo, svojo srčno skrivnost, da je marsikdo preglasno vzdihnil ali zastokal. Ozrl sem se časih mamici v obraz, in zapazil sem, kako so se ji na vekah prikazale svetle solze ter ji kapale na sklenjene roke . . .

Prenovljeni in okrepčani z molitvijo smo se vračali veselega srca domov.

Približala se je Velika sobota. Zvečer ob šestih je bilo „vstajenje“ s slovesnim izprevodom. Kako neskončno srečen sem bil tedaj! Ni čuda, saj sem imel na sebi popolnoma novo obleko od temena do pete. Takoj po obedu smo se otroci prepravili, hodili po trgu ter se ogledovali, kdo ima lepšo obleko. Mati pa so imeli s peko dela čez glavo. Oj, kako prijeten duh se je širil po hiši od novo pečenih kolačev, potic in mesnine!

Težko pričakovana ura se je približala. Dokler sem bil še majhen, sem šel z materjo, ko pa sem nekoliko odrasel, pa z očetom. V cerkvico je moglo le malo ljudi, večina nas je bila zunaj. Župnik je ob božjem grobu s svečanim glasom zapel: „Aleluja!“ Topiči so zagrmeli, zvonovi zapeli,

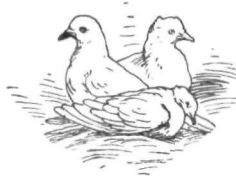
in izprevod se je razvrstil. Kako neki bi vam mogel opisati vso to radost, slovesnost! Od Velike srede sem je nad nami počivala neka blagodejna tiha toga — a zdaj se je povsod razprostrla radost kakor toplota pomladnega solnca. Nastal je že precejšen mrak, ko se je procesija povrnila v veliko cerkev. Oltarji so bili odičeni s cveticami in zelenjem. Vse sveče po cerkvi so gorele. Koliko nasprotje z Velikim petkom! Kako veličastno so pele orgle, kako radosti polno se je glasilo petje velikonočnih pesmi.

Vračali smo se domov. Spotoma sem čul marsikaterega starega moža ali ženo: „To je bila najbrže moja zadnja aleluja!“ Osupnil sem; nedoumno mi je bilo, da bi pri obči radosti mogel kdo misliti na smrt.

Leta so drevila naprej. S tujega sveta sem se rad vračal o Veliki noči domov k svojim dragim staršem. S strahom sem vsakikrat opažal, kako jih pripogiba starost. „Ej, Ivane, k letu osorej se ne vidiva več!“ mi je rekla predobra mamica. A milostivo nebo ji je namikalo eno in še marsikatero leto. Slednjič pa je prišlo, kar je moralo priti. Oba, oče in mati, že počivata v hladnem grobu. —

Bližajo se velikonočni prazniki in oživeli mi bodo z vso silo stare spomine iz davne, davne otroške dobe.

Kakor vi, ljubi bralci, se bom veselil Kristusovega vstajenja tudi jaz. Aleluja! . . .

Rak.

*Rak, rak, rak
dolge škarje ima,
vidi njega mak,
z brega mu pokima:
»Skroji meni suknjico,
suknjico rdečo,
suknjico kot imaš ti,
suknjico dehtečo!«
Skrojil rak mu suknjico,
skrojil je rdečo,*

*kdo mu pa sešije jo
suknjico dehtečo?
Šivala mu bo pomlad
suknjico dehtečo,
tudi jaz imel bi rad
suknjico rdečo.
Meni krojil rak ne bo,
mama jo skrojila,
mama jo šivala bo
ali pa kupila.*

Fr. Lovšin.

Junak.

(Po narodnem motivu.)

Tam daleč za tremi vodámi,
za tretjo zeleno goro
klic ljudstvo prestrašeno vzdrami:
„Vstanite, dospelo je zlo!
Zmaj se je naselil med nami,
potoki krvavi teko.“
In narod vzdihuje in joče:
„Pomagaj, nebeški nam Oče!“

In žalost je težka dospela
in hrib je odela in plan,
in solnčna je luč zatemnela,
odbegnil veseli je dan,
le zarja krvava gorela,
in narod je begal plašan:
„Nikjer ni med nami junaka!
Vse smrt nas, pregrozna smrt čaka!“

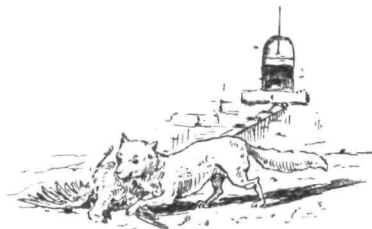
In žrtve so zmaju volili,
da jeza se mu vpokoji,
in v srcih so žalostni bili,
in tekla nedolžna je kri:
mladenke so v plen mu nosili,
mladeniče solznih oči.
„O, pridi rešitelj nam blagi,
Bog vedi k sijajni te zmagi!“

Dospel je . . . V opravi kovani,
veselih in mladih oči
prijezdil junak je neznani
na belcu v deželo noči,
meč visel mu brušen ob strani,
pogum mu je stiskal pesti,
in v žilah mu čvrsta moč vstala
in v njih mu je kri zaigrala.

Pod goro se k zmaju odpravi,
srce se mu dvigne v nebo,
in ljudstvo obupnost ostavi,
in mladi in stari dospo,
da vsakdo junaka pozdravi,
ko zmaj mu ukloni glavo!
In Jurij-junak z mečem mahne,
in zmaj pod udarcem izdahne.

In rože so mlade vzcvetele,
in radost prešine ves svet,
in ptičice so zažgolele,
odmeva od gor spev razvnet:
„Kar duše so naše želele,
to dalo nebo nam je spet!
Vse duše te bodo ljubile,
zmagalec sovražne ti sile!“

E. Gangl.

Pomladanski večer.

Spisal *Samko Cvetkov.*

Draga Anica!

Zunaj je pomlad, jaz pa sedim v sobi. Majhna je moja soba in tudi malo pohoštva je v nji: postelja, ki jo pokrivajo bele rjuhe; omara za obleko; pisalna miza, na kateri leže vsakojake knjige: šolske in leposlovne; stol in blizu edinega okna zofa. Popoldansko solnce sije na pisalno mizo, da se krive pod njegovimi žarki knjige, ki so razmetane vse naokolo. Raztegnil sem se po zofi, vzela knjigo v roke, da bi bral, a mlada, vesala pomlad mi ne dovoli: boža me po licih in mi šepetča na uho, jaz pa poslušam, in knjiga mi zleze na tla. Prijeten vonj ciklam in vijolic, ki rastejo v lončkih na oknu, me dreza v nos in me uspava, oči so mi vedno bolj trudne, in kmalu zaspim; nad menoj pa čuje pomlad in mi prepeva pesmi — uspanke — — —

Zbudim se, si pomanem oči in pogledam: temno je, in nastopil je pomladanski večer. Ah, da, pomladanski večer!

Vstanem in odidem na vrt.

Anica, ko bi bila Ti tukaj, kako bi bila vesela in kako sladko bi se smejala, pomladanski večer pa bi oblila še večja lepota!

Po stezi, posuti z belim peskom, hodim gorindol. Na zgornjem koncu ribnika je zbrana tropa žab, ki se dere na ves glas; gospodarjev pes se zapodi mednje, in enostavna pesem „rega-rega“ utihne za trenutek, a se takoj oglasi, peta od pomnoženega zbora, in meni se zdi tako prijetna kakor pesem vaških fantov, ki pojo podoknico tovarišu, ki se bo oženil drugi dan.

Fantovska pesem ponehava, glas večnega zvona utihne, in zdaj se začuje zvonjenje šmarničnih zvonov, ki rastejo tam v bližnjem gozdu, skriti med grmovjem. Otroci jih veselo trgajo, nosijo domov in jih devljejo v vodo, da dehte v sobi.

Ali kaj Ti pripovedujem to, ko sama lahko vse vidiš in slišiš! Na našem vrtu je toliko stvari, toliko življenja, ki Te bo gotovo zanimalo.

Med gredicami po belih stezah se izprehajam; na obeh straneh cveto vijolice in ciklame; prikanjajo se mi kakor sužnji svojemu gospodu in kličejo mi: „Utrgaj nas, tvoje smo, tvoje hočemo biti!“ Sklonim se, utrgam nekaj cvetk, denem jih v knjigo in grem dalje, da ne bi slišal tožeče-prosečih glasov: „Še mene, še mene!“ Da ne bi slišal tega nesoglasja v sladki pesmi pomladanskega večera! A kaj mi pomaga, če grem dalje, ko mi pa vsaka cvetka kliče: „Še mene, še mene!“ Cvetke se dvigajo k meni, drevesa pa se nagibljejo do moje glave. „Še mene, še mene!“ Zakaj me kličete, cvetke? Rastite in dehtite! — Pridem do košate lipe. Tudi ta se nagne k meni, šepetaje: „Samo nekaj listov odtrgaj in jih deni v knjigo, da se

spomniš, kadar odpreš knjigo, svojih pradedov, ki so me nekoč vsadili.“ Utrgam dvoje listov in jih denem v knjigo. — Da, drago drevo, spominjam se časov, ko so imeli moji pradedje svoje običaje in svoje vodnike, da, imeli so celo kralje. Samo, kralj slovenski, koliko si storil za moje pradede, koliko pomena imaš za nas! A prišli so tujci in iztrgali so mojim pradedom zemljo iz rok in usilili jim svoje običaje. Uničili so jih mnogo, a vendar ne vseh, ostali so še nekateri pod lipo . . .

Toda, mračne misli, kaj mi silite v pomladanskem večeru v srce in me žalostite? Bežite, bežite! . . .

Anica! Zdaj so se pričele prižigati zvezde na nebu in gledajo me tako radovedno, kakor zijajo poredni paglavci hribovskega konja, ki se je na gladki cesti nalašč izpotaknil, da bi videl od blizu to gladko cesto. Žametna trava, lahno orošena, zablesti kakor biseri; baržunasti drevesni listi trepečajo od začudenja in lahne rosne kapljice mi padajo na obraz in na roke. Zdaj sem zmotil kobilico, ki je pela v travi; utihnila je in nastavila ušesa, komaj odidem dalje, se iznova oglasi: „Črri . . . črri . . . ri-črri . . .“

Dalje in dalje grem, pridem z vrta in odtod naprej po stezi med travniki . . . Nekje se glasi mehka dekliška pesem:

„Prišla bo pomlad,
čakal bi jo rad . . .“

Iz grma zleti slavec v drugi grm . . . Veselo prepeva, sanjajoč v zlati nadi. Ob sladki pesmi zaspí v pomladansko spanje in ko se prebudi drugi dan, prične delati gnezdo . . .

Pridem k mlinu, ki stoji ob potoku, ki teče po travnikih kakor srebrn pas. Pred mlinom stoji pod debelim brstečim orehom bela miza, in tu si odpočijem, pogovarjajoč se s starim mlinarjem, potem se pa vrnem domov . . . Doma pa Ti pišem te vrstice, draga Anica, da tudi Ti veš, kako lepo mi je v pomladanskih večerih . . .

Na gostiji.

Zacvetela je črešnja
na griču zelenem,
k nji je prišla čebela
v nakitu rumenem.

„Odpri čašice medne,
ti črešnja prebela,
k tebi sem na gostijo
jaz danes dospela.“

Gostoljubno jo črešnja
v svoj hram je pustila
in iz kelihov polnih
čebelo gostila.

V izobilju, črez mero
slaščic je še bilo,
ali že se čebeli
v svoj panj je mudilo.

Vsa omótena steze
v ulnjak ni več znala
in blodila po gozdu
pijanaka je mala.

A smehljala se črešnja
na holmcu je guri
in zaklepala čaše
o večerni je zori.

Slovanske pravljice.

Priobčuje *Nik. Vrhov.*

17. Hvaležne živali.

(Češka.)

Bila je vdova, ki je imela dve hčeri: Dorico in Lenico. Dorica je bila prav njena, Lenica pa ne. Uboga Lenica je bila mačehi trn v peti. Mačeha jo je pikala, kjerkoli jo je videla. Dorico pa je ljubila kakor zenico svojega očesa. Nikdar ji ni rekla žale besede. Za delo je bila Lenica. Dasi šibkejša nego lena Dora, je morala prijeti za vsako delo. Zato ni dobivala drugega, kakor vsako leto kako obnošeno, od osorne sestre zavrženo obleko in vsak dan malo ostankov jedi. Gorje mu, komur je živeti ob samih ostankih! To je bridko izkušala Lenica. Noč in dan je prosila Boga, da bi storil kak konec. Toda Dora sama ga je naredila kmalu. Nekoč je jela strašno razsajati in groziti materi, da ubije sebe ali Lenico, ako je ne odpravi takoj od hiše. Kako bi bilo pač mogoče, da bi mati svoje ljubljenske ne uslišala! Takoj speče iz polovice moke in iz polovice pepela hlebček. Ko je bil spečen, ga da Lenici in izžene ubogo siroto iz hiše. Nobeden ji ne seže v roko; nobeden je ne pokriža; samo bela golobčica zleti za njo in se dvigne k sinjemu nebesu; črni gavran pa sede na streho.

Lenica je šla malo po poti in si mislila: „Kam naj se obrnem ubožica na širnem svetu?“ Vzame hlebček, ga zaktotali pred seboj in si misli: kamor se obrne, na tisto stran pojdem. Hlebček se vali na desno; na to stran krene Lenica. Bilo je poldne, ko je prišla k samotni koči. Šla je noter. Tam ni bilo nobenega; le mačica in psiček sta sedela na klopici pri peči. Lenica je menila, da morda pride kdo; zato je hotela počakati in poprositi, da bi ji pokazali pot; zakaj bil je blizu gozd, skozi katerega se je bala iti. Sede torej na klopco k živalima in vzame hlebček iz naročja. Borno je obedovala, ali Lenica ni bila vajena dobrih jedil, vrhutega je bila lačna; zato hlastno prelomi hlebček in začne jesti. Kar jo pogleda mačica in zamijavka: „Mav, mav, deklica, daj mi košček!“

Lenica precej odlomi kos in ga da mačici: „Tu imaš, ubožica, kajneda te tare lakota. No, le jej, saj imam še dosti!“

Komaj dene drugi košček v usta, zalaja psiček: „Hov, hov, deklica, daj mi košček!“

Lenica zopet odkrhne tak kos od hlebčka, da ji ni ostalo skoro nič, in ga pomoli psičku: „Viš, viš, jaz se nisem menila zate. Vidva sta bila oba lačna? No, le najejta se, saj Bog ne pozabi name!“

Gladeč dobri živalci, jima razdeli še košček, ki ji je bil ostal. Pred kočo je bil vodnjak. Lenica gre pit. Za njo stečeta mačica in psiček in jo poprosita, da bi ju napojila. Lenica zajame vode v dlan in jima da piti. Nato se vrne v kočo, sede na klopco in čaka, da bi prišel kdo. Zdajci se odpro vrata, in v kočo se privali ostudna zver, tolika kakor medved. Približa se Lenici, renčeč: „Deklica, deni me na klopco!“

Lenica se prestraši in boječe vpraša mačico in psička:

„Mačica, kužek, ali naj jo denem na klop?“

„Deni jo, deklica, prav bo zate!“ odgovorita oba hkrati.

Lenica prime ostudno zver in jo dene na klop.

Zver ukaže deklici, naj ji še umije noge.

„Mačica, kužek, ali naj jih umijem?“ vpraša Lenica.

„Umij jih, deklica, prav bo zate!“ odvrneta živalci.

Naposled veli zver, naj jo dene Lenica na posteljo. Ona zopet povpraša živalci za svet in ko ji rečeta, naj to stori, položi zver na belo posteljo.

„Deklica, lezi tudi ti!“ zarenči pošast. Lenica se zgrozi in vpraša svetovalca, kaj naj stori.

„Lezi, deklica, srečna boš“, ji odgovorita.

Lenica pomóli, leže v imenu božjem in brzo zaspi. Ko se zjutraj prebudi, se ji zdi, kakor da bi še spala in da bi se ji sanjalo; zakaj videla je nad seboj zlata nebesa in svilnate zavesa, pri postelji pa je stal prekrasen mladenič. Nahajala se je v lepi sobi, poleg katere so se vrstile še druge enake. Ne vede, kaj se godi, se zardevši obrne k mladeniču, ki se nasmehne in pravi:

„Čudiš se, deklica, kje si? Ne čudi se! Takoj ti povem: Glej, mene je zla čarovnica zaklela v ostudno zver z vsem mojim knežjim dvorom vred; samo nedolžna deklica me je mogla z ljubeznivo postrežbo rešiti. In to si storila ti, ljuba Lenica! Sedaj sem zopet knez in zopet imam deželno in podložnike; tebe pa si vzamem za ženo v zahvalo, ker si me rešila.“

Lenica se seveda ni branila biti žena krasnega mladeniča. —

Hudobna mačeha in njena hči sta zvedeli, kakšna sreča je doletela Lenico. Tega pa nihče ni vedel, kako je postala srečna.

„Mati“ — reče nekega dne Dora — „ne bom se možila. Rajša pojdem po svetu. Jaz sem mnogo lepša nego Lenica. Če je ona dobila kneza, utegnem jaz s svojo krasoto dobiti kralja.“

Mati privoli in ji speče za popotnico hlebček iz bele moke, poln rozin in mandljev. Dora si poveže obleko, vzame denar in hlebček ter se jokaje poslovi od matere. Ko pride do tiste samotne kočice, stopi vanjo. Pri peči

na klopki sta sedela mačica in psiček; sicer ni videla žive duše nikjer. Dora sede k peči, razlomi hlebček in začne izbirati najprej rozine.

Kar zamijavka mačica: „Mav, mav, deklica, daj mi košček!“

„Poberi se mi, trapa, zate nimam ničesar!“ se zadere Dora na mačico in jo pahne od sebe.

Ko odlomi drugi grizljaj, zalaja psiček: „Hav, hav, deklica, daj mi košček!“

Toda Dora zareži nanj: „Ali sem za vaju, godrnjača, to-le prinesla? Spravita se!“

Po jedi stopi k vodnjaku po vode. Živalci tečeta za njo in jo poprosita kaplje vode, ali ona ju osorno bacne z noge in odide v kočo. Malo hipov pozneje prilomasti v kočo ostudna zver, podobna medvedu. Vali se k nogam od strahu trepetajoče Dore, renčeč: „Deklica, deni me na klopco!“

Dora ni vedela, kaj bi storila. Bala se je pošasti in nerada bi se bila dotaknila ostudne zveri. Pa povpraša mačico in psička: „Mačica, kužek, kaj naj storim?“

Toda živalci odgovorita: „Sama jedla, sama pila, sama sebi svetovala!“

Ko Dora dolgo ne črhne, zagrmi zopet zver: „Deklica, deni me na klopco!“

A Dora se namrdne, vstane s klopce in reče: „Čemu bi se trudila s teboj? Zlezi sama na klopco, kaj ti mene brigaš!“ Deklica hoče po teh besedah šiniti skozi duri, ali nagloma završi vihar, zver se izpremeni v hudobca, ki popade Doro in izgine z njo. Mačica in psiček se izpremenita v golobičici in zletita v nebo. Bila sta to angela, ki ju je bil Bog poslal iz nebes, da bi poizkusila hudobno Doro; ko pa je videl, da ni moči izpreobrniti njenega trdovratnega srca, je poslal po njo hudobca. Njena mati je zvedela, kaj se je bilo zgodilo, in se je jela pokoriti. Lenica je bila srečna do smrti in ko je umrla, so vsi žalovali po nji.

Pirhi.

*Velike in majhne
ter stare kokoške,
nesite nam jajec
tja v slamnate koške.*

*Čakaj, glej, so pridne
te naše živali,
in skoro ti koški
jim bodo premali.*

*Ti jajčki okrogli!
Njih vsak bo še pisan,
rdeče, rumeno
in modro porisan!*

Samko Cvetkov.

Vilko — ministrant.

Spisal F. Palnák.

In Vilko se je približal gospodu župniku, kakršen je bil — bosonog, hlačice na eni sami naramnici. Čepico je držal v roki in jo mečkal. Bil je rdeč in ni vedel, kaj naj stori — tako hitro je stopil pred gospoda.

„Vilko, ali bi hotel ministrirati?“

Kdo rajši? Saj je bila to Vilkova najsrčnejša želja. Ko bi kdo videl, kako zavistno je ogledoval časih Mrakovega Jurčeta, ki je užival čast ministranta naše vasi! Ni ga mogel nikdar — tega Jurčeta. Grdo ga je gledal, ko je oni moško koračil v rdeči obleki, z belo srajco in rdečim ovratnikom. Bil mu je nevoščljiv, da ta to sme, on pa ne. Kdor ga je kdaj videl, kako je šel mimo Jurčeta, mu ni bilo treba ugibati, kaj razjeda Vilkovo mlado srce.

Njegova najsrčnejša želja je bila vedno, postati ministrant, in ta Jurče mu je bil na poti. Ah, kako mu je privoščil, če mu je kdo kdaj ponagajal; sam pa se ni upal, ker je dobro vedel, da so Jurčetove roke močnejše kakor njegove.

Sedaj pa se je šel Jurče učiti rokodelstva. In Vilko naj pride na njegovo mesto. Ko mu je govoril gospod župnik o tem, ni vedel od veselja, kaj bi storil. Solze so mu zablestele v očeh, obraz mu je razodeval blaženost, in le tiho je mogel izustiti: „Da!“ Komaj je izpregovoril, in vendar so mu bila prsa tako polna, da bi najrajši zavriskal.

„Dobro, pa pojdi k Jožetu, da te nauči molitvic!“

S polnim srcem hvaležnosti poljubi gospodu roko in se obrne.

Da bi ga videli, kako je dirjal po vasi.

„Ministriral bom, ministriral bom“, ta misel mu ni dala miru, in prva njegova pot je bila k cerkovniku Jožetu.

„Jože, Jože, naučite me molitvic, ministriral bom“, so bile njegove besede, ko je priletel ves upehan k staremu Jožetu.

Takoj sta pričela, in vse je šlo lepo po redu.

Jože je znal učiti. Naučil ga je lahkkih odgovorov, mu razložil natančno, kdaj mora odgovoriti „Amen“, kdaj „Et cum spiritu tuo“; navadil ga je hitro tudi molitvic pri vstopu. In kako ga je Vilko poslušal, kako hlastno je požiral njegove besede, vse si je lepo po redu vtisnil v spomin.

Res, Jože se ni mogel pritoževati nad svojim učencem, nikdar še ni imel pridnejšega kakor je bil Vilko. Znal je že vse lažje molitvice, kar se nekje ustavi. To je bila pa tudi težka stvar: confiteor. Vilko se ni mogel naučiti: kolikokrat je začel, pa se mu je zopet kje ustavilo. Naposled se odpravi žalosten v župnišče, kamor mu je rekel priti gospod župnik, da ga izpraša. To je bila težka pot, in pri starem gospodu je Vilko med solzami pripoznal, da mu confiteor ne gre.

„No, le molči“, ga potolaži stari mož, „sčasoma pojde tudi to! Le moli kakor znaš, pa trkaj se takrat trikrat na prsi, pa bo dobro!“

Vilku se je odvalil kamen od srca.

Iz župnišča leti naravnost domov, da naznani svojo veliko srečo. Ves popoldne ga ni bilo, doma pa so se čudili, da je zamudil Vilko južino. Pa tudi sedaj je še naprej razlagal svojo srečo, končno pa se spomni: „Mama, lačen sem, prosim.“

Drug dan, na praznik Vnebohoda, je Vilko prvič ministriral.

* * *

O Vseh svetih pa je dobila naša vas novega župnika. Ta ni bil videti tako prijazen kakor prejšnji stari, in Vilko se ga je bal.

Prvi dan se postavi v zakristiji tiho k vratom, ko je Jože napravljaj gospoda.

„Kdo bo ministriral?“

„Jaz“, odvrne Vilko tiho, vzame težko knjigo in korači k oltarju.

Oj, kako je bila ta dan knjiga težka! Vilko je dobro občutil to breme, ker ga je težilo še nekaj drugega. Confiteor, confiteor — kaj, če ne bo novi gospod zadovoljen z njim?!

Pri vratih je Vilko pozabil pozvoniti in naznaniti, da se pričinja sveto opravilo. No, to je opravil mesto njega stari Jože.

S sklonjeno glavo in v svesti si svojega greha je koračil Vilko po maši v zakristijo. Kaj bo? Kaj bo?

„Dečko, če hočeš ministrirati, moraš že znati molitvice bolje. Le pojdi, ko se naučiš, pa pridi zopet!“

To je bilo za Vilka preveč. Drugi bo na njegovem mestu, drugi bo ministriral, on pa bo moral gledati od daleč. Nič več ne bo oblačil bele srajce, nič več ne bo zapenjal pod vratom rdečega ovratnika — vse, vse bo moral pustiti in dati drugemu, in vse to zaradi nesrečnega confiteorja . . . Hud je bil na novega župnika, strašno hud — saj mu je uničil vse njegovo veselje, vso srečo . . .

Potrj je prišel domov. Med jokom je povedal materi, kaj se mu je dogodilo, in ni se dal utolažiti.

Šele ko je prišel Jože in mu je obljubil, da ga nauči tudi confiteor, naj stane, kar hoče, se je zbudila v Vilkovem srcu nova nada. Da, da, znati mora confiteor, naj stane, kar hoče — on noče te sramote, on hoče pokazati župniku in vsi vasi, da ni tako neumen, on hoče pokazati, da mnogo premore.

Začel se je učiti in res se ga je tudi naučil, a nastopiti se ni upal.

Neke sobote popoldne pa se ojači in gre h gospodu župniku. Potrka. Na oglas od znotraj vstopi in pove, da že zna confiteor.

„No, pa ga povej!“

In Vilko je pričel: Confiteor Deo omnipotenti . . . Pri besedah: Mea culpa, mea culpa, mea maxima culpa — moj greh, moj greh, moj prevelik

greh — se je trkal tako skesano na prsi, kakor bi se v tem trenutku spominjal vseh svojih grehov in pri zadnjem: mea maxima culpa — je globoko vzdihnil . . . Spomnil se je, koliko časa ni znal confiteorja in je ministriral, in v tem trenutku se mu je zdelo to velik, neodpustljiv greh . . .

Gospod župnik je bil zadovoljen.

Tako je bil Vilko zopet ministrant.

Skesal se je svojega greha, a priti je morala še pokora.

Istega dne zvečer pošljejo oče Vilka po tobak. Temu pa je rojil po glavi še vedno srečno naučeni confiteor, ko je tekel v prodajalnico. Isto pot je tekel s tobakom v roki domov in molil v vsi vdanosti: Confiteor Deo omnipotenti . . . nato: mea culpa, mea culpa, mea maxima culpa-a-a-a . . . in Vilko je izginil s površja.

Ob cesti je stal kup blata, ki ga je nstrgal istega dne cestar. Ko se je trkal Vilko skesano na prsi in tekel po cesti, mu je namenila usoda ta kup blata za pokoro . . .

* * *

Drugo jutro pa se je pokazal Vilko zopet v ministrantovski uniformi, in sreča in zadovoljnost sta mu iznova napolnili srce.

Spominski in slavnostni dan.

Spisal *Lad. Ogorek.*

Dne 18. preteklega meseca je minilo petdeset let, kar je bil naš presvetli cesar v veliki, smrtni nevarnosti. Bilo je dne 18. svečna 1853. l. Kakor navadno se je šel istega dne opoldne naš cesar izprehajat po Dunaju. Spremljal ga je samo njegov pobočnik grof Maks O' Donell. Na povratku proti domu se je cesar ustavil, da pogleda oddelek vojakov, ki se je vežbal. Na tistem kraju je stala ograja. Ob tej se ustavi naš vladar in se nasloni nanjo. V tistem trenutku začuti v tilniku močan sunek in hudo bolečino. Krojaški pomočnik Janez Libenyi je namreč sunil cesarja z ostrim, velikim kuhinjskim nožem, ki pa je izpodrsnil ob trdem oficirskem cesarjevem ovratniku, da ni mogel cesarja usmrtiti, nego da ga je samo ranil. Preden je mogel Libenyi drugič zamahniti, je potegnil cesarjev spremeljevalec sabljo in usekal z njo zavratnega morilca. Med tem je priskočil

dunajski meščan Jožef Ettenreich, ki je z O' Donellom vrgel Libenyija na tla. Pritekla je policijska straža, zgrabila in zvezala morilca in ga odvedla v zapor. Cesar je močno krvavel iz rane, a je vendar odšel peš v stanovanje nadvojvode Albrehta, kjer mu je zdravnik obvezal rano. Dne 12. sušca je cesar že toliko okreval, da se je mogel peljati na izprehod. Grofa O' Donella je cesar odlikoval v zahvalo za pomoč in rešitev z Leopoldovim, Jožefa Ettenreicha pa s Franca Jožefa redom. Zadnjega je tudi povzdignil v plemski stan. Janeza Libenyija so obsodili na smrt.

Dne 26. svečna je bil obešen ter tako kaznovan za svoje zločinstvo.

V spomin na cesarjevo rešitev so sezidali na Dunaju prekrasno „Votivno (obljubljeno) cerkev“, ki je ena izmed najlepših dunajskih cerkvá.

Cesar Franc Jožef I.

Votivna cerkev na Dunaju.

Dne 7. svečna 1878. je umrl papež Pij IX., a že 20. svečna 1878. je bil izvoljen novi papež — Leo XIII., ki je imel takrat 68 let. Čudni glasovi

so se takrat raznašali po svetu zaradi te izvolitve: vsi ljudje so bili osvedočeni, da ne bo vladanje novega papeža dolgo. In vendar — še je živ! Preživel je vse tedanje kardinale, samo eden izmed njih živi še danes.

Papež Leon XIII.

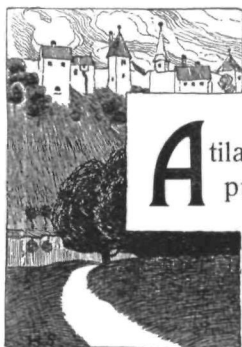
Sedaj — v 93. letu svojega veka — slavi Leon XIII. petindvajsetletnico svojega papeževanja — po tako dolgem vladanju, ki je izpolnjeno z velikimi dogodki in z mnogimi uspehi.

Dne 3. sušca je praznoval ves svet petindvajsetletnico njegovega kronanja. Velike slavnosti so bile zlasti v Rimu, kjer se je zbralo omenjenega dne na tisoče romarjev. — O papežu Leonu XIII. je pisal „Zvonček“ že v prvem letniku na strani 73.

Pripovedka o Atilovem grobu.

Napisala *M. P.*

Atila je bil kralj Hunov. Bili so to divji vojščaki, ki so pustošili v petem stoletju rimske pokrajine in gotske dežele. Huni s svojimi divjimi napadi so takorekoč povzročili preseljevanje narodov.

Atila je bil njih najslavnejši vojskovodja. Bil je neustrašen in pogumen, drzen in silovit junak. Njegovi podložniki so se bali že njegovega pogleda. Bil je jako skromen, dasi je bil bogat. Podjarmil si je mnogo nemških narodov; celo mogočni Rimljani so mu plačevali davek.

Zgodovina nas uči, da so naše slovenske dežele bile tedaj last rimskega cesarstva. Imenovale so se Norikum in Panonija. Rimci so si postavili v njih nekaj lepih mest; tako n. pr. Petovio (Ptuj), Celejo (Celje), Emono (Ljubljano) i. t. d. Dežela je imela mnogo lepih cest, ki pričajo še dandanes o podjetnosti mogočnih Rimljanov.

Ko je došel Atila na mejo sedanje Ogrske, je opustošil tudi lepo Panonijo in razdejal nekaj mest. Na meji Ogrske in Panonije je imel lasten grad, v katerem je hranil mnogo dragocenosti. Gradič je bil skrit na gričku, ki ga obkrožajo od vseh strani večji holmi, na katerih raste dandanes prežlahтна vinska trta.

Tu je torej imel Atila začasno svoj dom. Stražili so ga vojaki, a ljudstvo je odbežalo ter se skrilo v pragozdih in po gorah. Atila je živel tu mirno in brez skrbi ter se pripravljaj za nove napade in nove vojne.

Še dandanes se vidijo nekateri ostanki onega gradu. Natančno se vidijo prekopi, na katerih raste bolestno trnje ter klubojoč brani prišlecem vhod. A v maju cveto tu najlepše šmarnice in pojo slavci najmileje pesmi . . .

In vendar se ljudstvo nekako ogiblje tega kraja, in celo otroci ne trgajo radi cvetic na Atilovem gradišču. Zvečer in ponoči pa se marsikdo po ovinku izogne poti mimo gradišča, na katerem — straši . . .

Neki ondotni sosed je nekoč opazil proti polnočni uri luč na svojem travniku. Ker ni bil ravno boječ, se hitro odpravi v dolino. Ko pride bliže, opazi viteško opravljenega mladeniča, ki z velikimi grabljami obrača rumene cekine, kakor se obrača seno, kadar se suši. Mož bi si rad nagra bil denarja; pa hipno zavika sova v gozdu — možu se nekaj zablešči pred očmi, in ko zopet izpregleda, ne vidi ničesar. Drugo jutro ni opazil nobenega znamenja o ponočni prikazni.

Bili so trije bratje — Frici. Junaški od nog do glave so se osrčili ter šli nekega dne iskat bogatih zakladov, ki leže baje zakopani na gradišču.

Votlo so zabobnele sekire in motike, bratje so kopali, da jim je pot curkoma lil s čela. Pri delu so bili resni in molčeči, zakaj nihče se baje ni smel ne ozreti ne nasmehnit, sicer bi se vse pogreznilo.

Delali so noč in dan, in proti jutru drugega dne je najstarejši brat zadel ob železni pokrov velikanske kadi. Frici so se razveselili, a nobeden ni črhnal besedice.

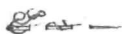
S podvojenimi močmi so kopali dalje in kmalu bi imeli dvigniti težak pokrov . . . A nekako čudno jim je bilo pri srcu . . . Tačas je prijezdil mimo mlad junak na belem konju in v srebrni opravi. Konj se je vspenjal z jezdecem, da so se iskre kresale pod težkimi kopiti. Toda bratov ni zmotil jezdec niti za hip, mirno so delali dalje . . .

Za nekaj časa se zopet prikaže isti jezdec, a takrat na veliki umazani svinji, ki je neznansko krulila in divjala. Toda tudi zdaj so bratje srečno premagali izkušnjava — nobeden se ni ozrl in niti za trenutek ustavil dela.

Izginil je ostudni jezdec, in svečan mir je legel naokolo. Tam v dalji ogrske ravnine je vsplavalo na nebo solnce ter se v tisoč in tisoč žarkih razlilo po rosnih poljanah in temnozelenih jelovih gajih. Bratje so se razveselili solnčnih žarkov in škrjančevih pesmi, ki so se oglašale nekje visoko pod nebom kakor v pozdrav mlademu jutru in kraljevemu solncu. S težavo so dvigali pokrov . . . Polna kad zlatih rumenjakov, ki so se čudovito in čarobno lesketali v žarkih jutranjega solnca. Ta hip se iznova prikaže jezdec na belcu, ki je skakljal ter pri vsakemu koraku z zadnjimi nogami

počeni! na tla . . . Mlajši brat se je ozrl in nasmehnil . . . Votlo ropotanje in bobnenje je pretreslo ozračje, vmes so se čuli klici nesrečnih bratov, a za temi je legel mir, mrtvaški mir nad zasutim grobom . . . In na njem raste sedaj bohotno trnje, dehte pomladne vijolice ter pojo slavci pozno v noč svoje nežne uspavanke.

Odsihdob ni nihče več iskal zakladov na gradišču, med ljudstvom pa živi pravljica o ponesrečenih bratih na Atilovem gradišču.

Ko bi bilo res . . .

*Za goro deveto
črn grad,
skozi dan in leto
v njem zamorec mlad.*

*Grad brez oken, duri,
durim tuj zapah —
Abdul Šurimuri
v njem zamorec, strah.*

*V gradu nepremična
v krsti iz zlata
mlada spi kraljična,
kletev nad njo zla . . .*

*Ko bi znal, pojašem
v goro danes baš,
daj, da jo pripašem
sabljo, kralj Matjaž!*

*Tam za goro dvorec,
v njem kraljična spi —
Abdul, črn zamorec,
vkleto jo drži . . .*

*V gradu na konju tečem,
v grad brez oken, vrat
in zamorecu rečem:
Daj pod sabljo vrat!*

*Deklico otel bi
ven na božji zrak,
na konjiča sel bi
pa zažgal tobak!*

Fran Žgur.

Belopeški jezeri.

*Nad usodo naroda nesrečnega
majka Slava bridko je zaplakala
in s solzami je prosila Večnega,
naj usoda lepša rod bi čakala.*

*Iz oči tedaj dve solzi težki sta
na slovensko zemljo kanili,
snežni hribje so se zganili,
jezeri nastali Belopeški sta.*

Narjan Pretko.

Andrej Žumer.

Spisal *Lad. Ogorek.*

V Kranju, tam pod sinjimi gorenjskimi gorami, je dne 28. svečna t. l. zatisnil v smrtno spanje oči gospod ravnatelj in c. kr. okrajni šolski nadzornik Andrej Žumer, ki je bil rojen v Gorjah na Gorenjskem l. 1847. — Z Žumrom je umrl plemenit mož, ki je ves gorel za povzdigo našega šolstva, z njim je umrl vztrajno delaven mož, ki je neumorno obdeloval polje našega šolstva in z njim je umrl mož, ki je bil velik in odkritosrčen pri-

jatelj slovenske mladine. — Tako kot učitelja, šolskega voditelja in nadzornika so ga dičile zgolj lepe lastnosti: bil je dobrega in plemenitega srca, prijazen in dobrohotno naklonjen vsakomur. Kotučitelj in voditelj je deloval od l. 1873.

na ljubljanskih šolah, kot nadzornik pa od l. 1882. v kamniškem, kranjskem in radovljiškem okraju.

Deloval pa je tudi kot predsed- leta 1901. pa je dobil naslov ravnatelja. Našemu listu je bil takoj ob ustanovitvi naklonjen in je bil prav od srca vesel njegovega napredovanja.

Bodi mu ohranjen prijazen spomin tudi med slovensko mladino, ki jo je ljubil, vzgajal in učil!

nik in odbornik mnogih društev, a tudi kot pisatelj si je pridobil mnogo zaslug.

Tudi naši bralci poznajo nekaj njegovih knjig, ki so še dandanes v rabi po naših ljudskih šolah. Uspešno je pa delal za šolstvo in učiteljstvo tudi kot urednik „Učiteljskega Tovariša“. — Za vse te in druge premnoge zasluge ga je odlikoval cesar l. 1895. z zlatim zaslužnim križcem s krono,

Jankova ljubljenska.

Spisal *Struinski*.

Ej, kako je bil vesel takrat Nacetov Janko, ko so se porodile gori nekje pod streho štiri lepo pisane mucike, še bolj pa se mu je vzradostilo srčece tedaj, ko jih je mati, velika, rjavkastobela mačka, privedla prvič iz podstrešnega gnezda na svetlo. Radovedno so gledale mucike prvikrat beli svet ter se veselo igrale in izpodtikale nad vsako stvarco, na katero so naleteli njihovi drobni krempeljčki. Časih pa, ko je radovednost drobnih mucik priklopela do vrha, jih je stara tako opominjevalno pogledala, da so se mlade kar prestrašile njenega ostrega pogleda ter postale za hipec mirne, potem pa poslušno sledile njenim korakom.

A Janko, Janko, da ste ga videli! Od samega veselja ni vedel, kaj bi počel. Zdajpazdaj je tlesknil z ročicama ob kolena, zaokrožil usteca v blagodejen nasmeh ter vzdihnil sam pri sebi, tako da ga ni mogel nihče slišati:

„Jej, jej, mucike, kako so lepe . . . Tako rad jih imam.“

Vse popoldne je sedel na kamenu pred hišo ter nepremično gledal nežno družinico, ki se je tako veselo igrala v mehkih solnčnih žarkih. Vselej se je zadovoljno nasmehnil, kadar se je katera izmed mladih prekopicnila s kakega štora, koder je prodajala svojo radovednost, ter polglasno, nekako tajno zavpil: „Joj, joj!“

A najbolj se mu je prikupila še tisto popoldne mucika, ki je bila ravno taka kakor njena mati. Drobno telesce ji je pokrivala bela svilnata dlačica, namešana z velikimi rjavkastimi lisami; najbolj pa ji je pristojala skoro črna lisa na čelu med obema ušescema. Bila je najbolj živa izmed vseh, in stara jo je večkrat pogledala po strani kakor bi hotela reči: „Zakaj si tako poredna, dragica moja!“ In mucika se je vselej stisnila osramočena v kak kotic, kjer je kmalu pozabila na opomin ljubljene mamice.

Nekoč pa se je izpozabila celo tako daleč, da se je obesila s svojimi nožicami materi na vitki rep ter se hotela z njim malo poigrati; a stara se je obrnila proti nji, jo osorno pogledala ter jo prvikrat udarila s svojo šapo po drobni glavici, da bi bila mlada ubožica skoro omahnila na stran. Takrat je bila prisiljena, da se je stisnila za debelo poleno, od koder je s strahom gledala svoje sestrice, ki so tako veselo skakale okolo ter se veselile mladega življenja.

Janka, ki je s pozornim očesom gledal vse to, je zazeblo nekaj pri srcu. Nakremžil je obrazček v žalostne gube in stekel v kuhinjo k mamici, kjer je jokaje vzdihnil:

„Oh, mama . . . stara tepe . . . mu- muciko . . . moja, ki je . . . tako fletkana.“

Mati ga je potolažila, rekoč: „Ubožček moj, saj ni nič hudega.“ In potem se je jezil, hudo jezil ter stresal svoj srd na staro mačko toliko

časa, dokler mu ni ponudila dobra mamica košček kruha ter mu tako utolažila nagle jezice . . .

A mucike so rasle v materinem strahu od dne do dne v modrosti in ponižnosti.

* * *

Bližnji sosedje so se bili že zdavnaj priporočili pri Nacetovi mamici za mucike. Mati so drage volje ustregli njih prošnji in jim radi odstopili troje teh laskavih živalc. Mnogo jih je prosilo tudi za ono „fletkano“, ki je imela črno lisico na čelu, a mamica so bili trdi zanjo in je niso hoteli dati od hiše na noben način, zakaj tudi njim je jako ugajala.

„Tiste pa tudi jaz ne dam“, se je vselej moško oglasil tudi Janko ter se skrnil hitro za mamino krilo. Če ga je pa kdo podražil, da jo vzame, je namrdnil obraz ter začel glasno ihteti:

„Hmm . . . ne boste je ne!“

Dobro je bilo vse, in mucika je ostala doma sama brez ljubljениh sestric pri materi, ki se pa ni več mnogo brigala zanjo ter po stari navadi hodila po svojih nujnih opravkih. Tako je bila mucika sama, in dolgčas ji je bilo, jako dolgčas po dragih sestricah. Polegala je okrog hiše pobita in žalostna; le časih, kadar se ji je zljubilo, je skočila za kako mušico ter ji za vselej končala življenje.

Tudi Janko je bil žalosten in otožen, ko je videl svojo muciko tako osamljeno. Nič kaj pametno se mu ni zdelo, da so mamica dali njene sestrice drugim ljudem in tako napravili njegovi ljubljenci toliko gorja in solz. In vselej, kadar jo je videl samo, je sedel k nji, jo vzel v naročje ter ji gladil svilnati kožušček cele ure.

Mucika se je bila kmalu privadila Janku, in kadar jo je poklical s svojim nežnim „muc-muc“, je pritekla vselej v polnem skoku k njemu, se priliznjeno sukala okrog njega ter vihala svoj vitki repček na vse strani. Časih se mu je celo spravila na mlado ramo ter pritikalala svojo glavico k njegovim kodrastim laščkom. Polagoma je pozabila na sestrice; saj je imela Janka, da jo je kratkočasil in ji delal zabavo.

* * *

Neko popoldne je gledal Janko lepo knjigo s podobami, ki so mu jo bili prinesli stric iz sejma. Z velikim veseljem je pasel bistra očesca na različnih pisanih slikah ter obračal list za listom. Tupatam je napravil kako opazko, ki se mu je ravno porodila v umni glavici. Hipoma pa obstane. Pred njim je bila naslikana lepa mačica z rdečim trakom okrog vratu. Ni se je mogel nagledati, tako mu je ugajala.

„Hm, ta je pa ravno taka kakor moja mucika, samo moja nima takega trakca za vratom“, je rekel. Pa ravno tisti rdeči trak je muciki tako lepo pristojal. In stekel je s knjigo v kuhinjo k mamici ter ji pokazal lepo muciko, pravo predpodobo svoje „liske“.

Vstopil se je Janko široko pred mamico ter govoril: „Glejte, mamica, ta je ravno taka kakor moja. Pa glejte, mamica, ta ima za vratom rdeč trakec, moja ga pa nima. Ali boste dali tudi meni trak, da ji ga privežem; potem bo še bolj fletkana moja mucika . . . Kaj ne, da ga daste?“

Kako naj bi odrekla dobra mamica nežni prošnji svojega ljubljence. „Seveda“, je dejala, „le počakaj do nedelje. Med tednom nimam časa. Poiskala bom lep trak, in privezala ga bova tudi naši muciki za vrat. Potem bo še bolj lepa in še bolj te bo rada imela“.

Janko se je na tihem veselil ter komaj čakal, kdaj pride nedelja, da se bo mogla tudi njegova mucika ponašati z lepim, rdečim trakom. Vselej, kadar se je spomnil na to, se je zveselilo njegovo srčece, in lahen nasmehljaj mu je zakrožil na ustnicah.

A nedelje le ni mogel dočakati. Počasi so tekle ure, dnevi.

V njegovi glavici se je porodil zopet nov načrt. „Ej, do nedelje je še dolgo, dolgo; ali bi ne mogel sam dobiti trakú ter ga privezati muciki za vrat? Kdo bi čakal tako dolgo?!“ In res! Dobil je nekje rdečo rutico, odrezal od nje trak ter moško stopal proti muciki, ki se je grela na toplem solncu pred hišo.

Kakor hitro ga je ugledala, je pritekla k njemu ter mu poskočila na nizko ramo. Sedel je ter jo vzel v naročje. Laskavo ji je govoril nekako tako-le:

„Čakaj, mucika, privezal ti bom ta-le trak za vrat, da boš bolj fletkana. Lahko si vesela, mucika, da te imam tako rad; pa saj vem, da imaš tudi ti mene rada . . .“ In mucika mu je nekako zaupljivo pogledala v drobne oči . . .

Zadrgnil ji je trak preveč, in mucika je od bolesti zamijavkala ter mu zbežala iz naročja na bližnji vrt. Janko je debelo gledal ter govoril: „Čakaj, čakaj, je že prav! Nočeš traku na vrat. Je že prav, no . . .“ Udril je zanjo na vrt. Mamica je tudi priletela iz kuhinje ter pogledala za Jankom. Zaslislala je na vrtu mijavkanje. Precej se ji je nekaj zazdelo.

„Čakaj, seme semensko, kaj delaš z muciko? Ali je ne pustiš precej!“ so se jezili v vratih Nacetova mama.

Janko je osramočen pogledal v tla. Odvezal je trak muciki, ki bi jo bil kmalu zadušil.

Mamica so Janka v hiši pošteno okregali, in Janko se je spustil v jok, težak jok. Hudo mu je delo, da je užalil toliko ljubljeno mačico . . .

Mucika je kmalu pozabila Jankovo nespamet, in zopet sta si bila stara prijatelja. V nedeljo so ji privezali mamica za vrat lep zarobljen trak, za katerega je bila mucika tako hvaležna, da je od tedaj naprej lovila miši ter bila prava opora svoji materi, ostareli mački.

Zastavica v podobah.

Priobčil *Fr. Rojec.*

Rešitev in imena rešilcev priobčimo v prihodnji številki.

Narodno blago.

Živela je mlada deklica in nekega dne se je šla izprehajati po vrtu svojih staršev. Naletela je na žabico, ki je žalostno sedela ob poti. Deklica sede k nji, jo ogleda in začne božati. Žabica skoči deklici v naročje, deklica pa vzame žabico s sabo v svojo sobo. Vsak dan ji je dajala hrane in jo skrbno gojila, bila je njena najljubša soigralka. Nekega dne reče žabica deklici: „Jako sem stara in umrla bom skoro; ti si

me varovala in negovala, zato te poplačam. Obdarim tebe in nekdam tvoje otroke s tako lepoto, da ne bo nobenega lepšega v vsi deželi. Nesi me na mesto, kjer si me našla, tam ti povem še več.“

Deklica vzame žabico in jo nese na vrt, kjer jo spusti na zemljo. Nato ji pravi žabica: „Tri dni po moji smrti najdeš prstan; dokler ga boste nosili ti in tvoji potomci, vam ostane vaša lepota.“ Ko to izreče, umrje žabica. Deklica jo položi na travico in gre dalje. Tretji dan pride de-

klica zopet semkaj. Žabica je bila že vsa izsušena; poleg nje pa je ležal lep prstan. Deklica vzame prstan, si ga natakne na prst in zakoplje žabico. V tem se neskončno izlepoti. Tudi vse njene hčerke so bile jako lepe. Zadnja izmed njih pa je prstan izgubila in umrla v gozdu.

Zapisal J. Š.

Muzikalični volkovi.

Blizu Sivasa v Turški Aziji sta se vračala pozno ponoči dva godca z gostije v sosednjo vas. Spotoma ju zaloti snežni metež. Godca se zatečeta v neko razdrto kočo. Komaj sta bila v koči, se nabere pred njo krdelo lačnih volkov. Obeh godcev se polasti silen strah. V obupu začne eden izmed obeh razbijati po bobnu — in glej: volkovi zbeže, in godca sta rešena.

Žepna ura in njena kolesa.

V žepni uri na sidro se obrne glavno kolesce v enem letu 1460krat, srednje kolesce 8760krat, tretje kolesce 70.680krat, četrto kolesce 525.600krat in zadnje kolesce 4,721.060krat.

Srečni kaznjenc.

Zamorec John Ynung iz Noxubel Countyja v Ameriki dosedaj še ni dobro živel. Zamorec je delal na neki farmi (kmetiji) in njegovco najdaljše potovanje je bilo 10 milj daleč od farme. Železničnega vlaka še v svojem življenju ni videl in tega tudi ne bi dočakal, ako ne bi bil obsojen v dveletno ječo. Ynung se je nepopisno veselil, ko se je moral z železnico peljati v ječo. Vozovi so mu mnogo bolj ugajali nego njegova uborna kočja, in ko so mu dali novo obleko kaznjencev, ni vedel, kaj bi počel od veselja.

Najstarejše vino na svetu.

Pred kratkim je kupil neki novojorški bogatim sodček vina za 24.000 kron. Vino je še iz leta 1767. in je bilo pripravljeno za Napoleona I. Ker pa se je Napoleon le z vojskami bavil, so čakali z vinom brezuspešno. Sod so hranili v takozvani opekarnici (tuileriji) in so slednjič pozabili nanj. Po bitki pri Waterlovu so ga zopet našli in ga prodali v Ameriko, kjer se je še ohranilo do današnjega dne.

Število Slovanov.

Da je težko znati, koliko je Slovanov na svetu, o tem nas je dobro prepričalo zadnje ljudsko štetje. Profesor Lubor Niederle je pa vendar izkušal zvedeti vsaj približno natančno število vseh Slovanov. Njegove preiskave nam kažejo, da je

Rusov	95,300.000
Poljakov	19,125.000
Čehov in Slovakov	9,500.000
Lužičanov	156.000
Slovencev	1,450.000
Srbov in Hrvatov	8,210.000
Bolgarov	4,850.000

Skupno število . . 138,591.000.

Nad dvesto let.

V Tomsku v Sibiriji so sprejeli v bolnišnico starca, ki je dokazal z listinami, ki so bile potrjene od raznih oblasti, da je nad 200 let star. Med papirji je imel tudi svoj potni list iz leta 1733., ko je bil 37 let star. Edini sin mu je umrl 1824. leta, star 92 let. Starca so morali v bolnišnico prenesti, ker so mu vsi udje popolnoma otrpnili. — Dandanes je pač pravo čudo, ako učaka kdo tako starost.

Rešitev uganke v četrti številki.

Želo — želod — želodec.

Prav so jo rešili: Melita Levec, učenka, Franc Levec, učenec v Ljubljani; Minka Gradišnik, učenka v Celju; Anica Maslo pri Sv. Antonu pri Kopru; Lizika in Katika Slavič, učenki, Ivan Slavič, učenec v Križevcih; Marija Čeplak, Marija Hren, učenki, Alojzij Rop, Jožef Rop in Jožef Žmavc, učenci v Bočni (Staj.); Berta Müller, Zagorje ob Savi; Janez Kregar, Miha Verk in Janez Hajnšek, učenci na Medvedovem selu; Antončič Franc, Koren Anton, Meze Franc, Mlakar Janez, Neuberger Fanči v Starem trgu; Alojzij Bratina, Isek Frančiček, France Bratina, učenci pri Sv. Križu na Murskem polju; Vouk Julija in Kleč Karla, učenki VI. razr. pri Sv. Jakobu v Ljubljani; Pavel Strmšek, dijak v Celju; Zdenka Pirc, učenka v Kranju; Maks Kovačić, učenec pri Sv. Trojici v Slov. gor.; Marica in Saša Majdič, učenki v Kranju; Danila Mayr, Anica Mayr in Terezina Pasquotti v Kranju; Zalika Strmškova, učenka na Medv. selu; Leopold Lipovšek, učenec v Sevnici; Anica in Pepica Kovač v Zatičini; Anica Šavnik, učenka v Kranju; Minči Bezenšek, učenka v Frankolovem; Meta Veršec, učenka v Sevnici; Karolina Kuchler, Marjeta Krmavnar, Jozefa Kušlan, Gabrijela Gartner, Marija Kolar, Neža Petrič in Marija Junc, učenke v Planini; Ferdo Perhavec, gimnazijec v Trstu; Stanko Novak, učenec na I. m. šoli v Ljubljani; Zoran Jošt v Celju; Fr. Kogoj, učenec v Kranjski gori; Jozefa Jašovec, Franca Travner, Anica Perger, Marija Perger, Marija Vodlak, Karla Grad, Terezija Perger, Marija Strojansček, Pavla Ludvig, Cilka Turnšek, Pavla Sluga, Mici Pretner, Mici Kronovšek, Marija Cremošnik, Pavla Pirc, Pavla Grad, Tončka Grah, Lizi Špurn, Mici Babič, Mici Omladič in Nežica Rovšnik, učenke v Broslovčah; Jožef Divjak, učenec v Gor. Logatcu; Leo Travner, učenec v Ljubljani; Ciril in Leon Pavlin v Ljubljani; Anica Ogorevc, učenka v Konjicah; Rafael Dolinšek, učenec v Brežicah; Frančiček Sič, učenec v Ljubljani; Frančiška Rožman, Kranjc Barbara, Pečuh Marija in Zarti Ivana, učenke V. razreda II. oddelka pri Sv. Križu blizu Ljutomera.